

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ В ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОПЕРАЦІЯХ: ПРИНЦИПИ, ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ВПЛИВУ

Актуальність дослідження. На сьогоднішній день, інформаційні війни є найбільш актуальною темою, оскільки Україна, на жаль, зазнає нищівної поразки у цій сфері, де інформаційна політика РНБО не в змозі протистояти «пропутінській пропаганді». Інформаційний вплив на свідомість людини існував завжди. Дослідження про інформаційні війни в Україні, визначено поняттям «інформаційна агресія» на прикладі російського втручання у внутрішні справи України. Дослідженням інформаційного суспільства та інформаційних війн займалися такі науковці: І. Алексева, Є. Архипова, Ю. Горбань, Н. Гуріна, В. Дрозденко, І. Салій, П. Шпиґа В. Кебуладзе, М. Кондратюк, Л. Леонтєва, В. Лях, О. Маруненко, В. Пазенок, В. Піддубний, М. Присяжнюк, А. Ракітов, О. Рубанець та інші.

Мета дослідження: розкрити сутність інформаційно-психологічних операцій, оцінити можливості, методи і способи ведення інформаційної війни.

Завдання дослідження: аналіз впливу інформаційних війн на формування організаційного потенціалу держави, детально розглянути елементи формування інформаційних війн; розглянути вплив інформаційних війн на прикладі сучасної України; розглянути приклади впливу інформаційних війн на формування суспільства.

Об'єкт дослідження: інформаційна війна проти України та засоби її ведення.

Предмет дослідження: інформаційні війни та їх вплив на використання інформації чи управління нею з метою отримати перевагу над своїми противниками. Вплив інформаційних війн у сучасному українському суспільстві в умовах російської агресії.

На сьогодні інформація набирає матеріальну форму, і володіння нею стає дуже бажаним. Поняття інформаційної війни є на сьогодні одним із найпопулярніших, зокрема тому, що людство живе у так звану інформаційну епоху. Поняття «інформаційна війна» ввів у науковий обіг американський дослідник М. Маклюен, який проголосив тезу «Істинно тотальна війна – це війна за допомогою інформації». Ще 30 років тому він проголосив, що на сучасному етапі економічні зв'язки і відносини усе більше приймають форму обміну знаннями, а не обміну товарами. Серед учених, які займалися вивченням інформаційних воєн, – Д. Волкогонов, С. Гриняєв, О. Колиновський, А. Крутських, А. Федоров, М. Павлютенкова, В. Петров, І. Рабінович, І. Шаравов, Д. Фельдман та інші. Однак вони досліджували лише окремі аспекти інформаційних війн [4, 1].

Метою будь-якої війни є зміна поведінки суперника, його силове переміщення до того «місця» структури міжнародної політики, яке йому відводиться переможцем. Головною причиною інформаційних війн є як знання про індивідуальну та колективну психологію, так і різні навіювання, психотропні та психотронні засоби, гіпноз, мережеві війни, цензура, пропаганда, ЗМІ тощо. Інформаційна війна «затуманює» людині свідомість, нав'язує хибні пріоритети, змінює їхню думку, залякує об'єкт. Психологічний вплив інформаційної війни орієнтований на порушення звичного порядку, створення хаосу. І тому кожна держава намагається обмежити вплив іноземних ЗМІ на своє суспільство.

Росія веде фактично відкриту війну проти нової влади України. Вже захоплені Крим і частини Донецької й Луганської областей, організовуються провокації. Російські медіа почали інформаційну кампанію проти Майдану наприкінці 2013 р., і зараз це перетворилося на масштабну війну [2].

Як розширити інформаційний вплив України? Для початку треба розділити цільову аудиторію на 5 напрямів: окупована територія Донбасу, зона проведення АТО, вільна Україна, Росія і світ, вважає експерт Центру дослідження Росії. Для кожного з цих напрямів потрібно розробити схему діяльності і працювати відповідно до цієї схеми. Для ефективної протидії російській пропаганді теж потрібен чіткий план дій, зазначає Богуш: «По-перше, потрібен професійний замовник від влади, але зараз його немає, далі системність підходу, сила сигналу і максимальне охоплення. Далі – блокування російського сигналу для цільових

аудиторій, і це вже робиться, пройшов вже рік цієї агресії, і зараз почали закривати російські канали, забороняти російські серіали тощо» [1].

Серед ЗМІ найбільшими маніпулятивними можливостями володіє телебачення. У кінці ХХ – початку ХХІ століть широкого поширення набули психотехнології, засновані на новітніх досягненнях психолінгвістики і Еріксоніанського гіпнозу. Всі вони відрізняються високою ефективністю інформаційного впливу на підсвідомість людини [5, 4-5]

Висновки. На сьогоднішній день українська влада не може нічого протиставити добре керуючій російській пропагандистській машині. І почавши боротьбу, Україна приречена себе на поразку у черговій війні із східним сусідом. Належна інформаційна безпека може бути здійснена з урахуванням створення організаційної установи, що орієнтуватиметься на національну інфраструктуру. Шляхи вирішення цієї проблеми постають у: наявності сукупності ідеологій, які суттєво впливають на функціонування інформаційної гілки; об'єднанні задля координування діяльності різних силових відомств під час розслідування злочинів на інформаційні основи; належній підготовці кадрів, які будуть спеціалізованими для силових структур нашої держави, а саме для Міністерства оборони України; зростанні сукупної ефективності Збройних сил України в результаті щоденного використання військових інформаційних функцій; вдосконаленні підрозділів які відповідають за зв'язки з громадськістю та PR, а також здійснювати функції міжнародного військового співробітництва; ефективного контролю щодо використання інформаційного простору України; формуванні чіткої стратегічно-інформаційної політики держави, чим зменшиться зовнішній вплив на неї; забезпеченні достовірних даних внутрішньої і зовнішньої політики України.

Інформація, яка доступна через глобальну мережу Інтернет, є ефективним засобом впливу на свідомість людини, формування патріотизму, національної свідомості та національної ідентичності. Україна наразі сильно програє в інформаційній війні, оскільки у Росії ЗМІ розвинуті більше як інструмент ведення війни та впливу на свідомість, тому в даний момент Україні потрібно посилити впровадження застосування інформаційних технологій для ведення повноцінної війни на інформаційному полі битви.

Література

1. *Богуш Денис Як ефективно протистояти інформаційній агресії Росії?//Денис Богуш// Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/26935502.html>*
2. *Малик Я. Демократичне врядування, інформаційна війна і Україна / Я.Малик // Науковий вісник. – 2015 – Вип. 15 – Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnyk15/fail/Malyk.pdf*
3. *Хорошко В. Інформаційна війна. ЗМІ як інструмент інформаційного впливу на суспільство. Частина 1 / В. Хорошко, Ю. Хохлачова // Безпека інформації. - 2016. - Т. 22, № 3. - С. 283-288.*
4. *Гнасевич, Н. Філософське осмислення ролі комп'ютерних технологій в інформаційних війнах в глобалізованому світі / Надія Гнасевич, Максим Почтар // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : щоріч. наук. пр. / відп. за вип. Т. В. Гончарук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 37-40.*
5. *Гнасевич, Н. Філософські аспекти інформаційної безпеки в сучасному українському суспільстві / Надія Гнасевич, Володимир Башуцький // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : щоріч. наук. пр. / відп. за вип. Т. В. Гончарук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 44-49.*
6. *6. Україна 2000 і далі: геополітичні пріоритети та сценарії розвитку // І. – 2000. – №18. – С.38-59.*
7. *Гончарук, Т. В. Ментально-філософські засади національного буття, їх детермінуючий вплив на суспільні процеси [Текст] / Т. В. Гончарук // Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації : монографія / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнасевич, М. І. Гурик [та ін.] ; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 44-71*

8. Гончарук Т., Шумка М. Національно-культурна ідентичність як маркер модернізованого українського суспільства // *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей: Збірник наукових праць. Книга 6.* – Л.: УБС НБУ, 2013. – 722с. – С. 391-399.

9. Гурик, М. І. Історична пам'ять народу у контексті актуальних завдань розбудови модерної української нації. / М. І. Гурик // *Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія* / Т. В. Гончарук, Н. В. Гнасевич, М. І. Гурик [та ін.]; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 90-113.

10. Гнасевич Н. В. Українська національна ідея: генеза та сучасний зміст / Н. В. Гнасевич // *Світоглядні та соціокультурні засади формування української модерної нації: моногр. / авт.колектив : О. М. Рудакевич (керівник) та ін.* – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – 256 с.

11. Рудакевич, О. Взаємозв'язок національної ідентичності і культури в націєтворчому процесі / О.Рудакевич // *Грані : [наук.-теорет. громад.-політ. альманах].* – 2010. – № 2. – С. 155–159.